B. N. C.
FIRENZE
1066
12

Digitized by Google

1066. 12

1066
12

1066.12

B

DAVM.

1066.12

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

Φιλοπονία παντὶ χριστιανῷ ὠφελοῦσα.

B. HIERONYMI

UNIUS E VETERIBUS GRÆCIS PATRIBUS

DISPUTATIO AD INSTITUTIONEM

Chriſtianorum utiliſſima,

Olim Græcè à FEDERICO MORELLO

Profeſſ. & Typographo Regio,

Cum ipſius Latinâ Verſione

LUTETIÆ edita:

Nunc utrâq; Lingvâ ſtudio atq; operâ

CHRISTIANI DAUMII,

In lucem reproducta, & excuſa

CYGNEÆ,

Typis SAMUELIS EBELI.

Anno

M. DC. LXXX.

BIBLIOT. NAZIONALE FIRENZE 1879

V. NOB.

NICOLAO HEINSIO,

DAN. F.

CHRISTIANUS DAUMIUS. S.P.D.

REdit ad Te, Nobiliſſ. Vir, Tuus *Hieronymus Græcus*, qvem à Cl. Viro *Gabr. Naudæo* muneri olim Tibi datũ meis deeſſe ſtudiis noluiſti: verùm benignâ mente manuq;, unà cum *Alc. Avito*, & *M. Victore Maſſilienſi*, utroq; ex Pariſienſi *J. Gagnæi* A. 1545. Editione, qvos prius Lugduni ille A. 1536. prodiderat, mecũ communicare, & per tantum iter difficillimis his temporib9 Lipſiam ad Ampliſſ. *Fr. Bened. Carpzovium* noſtrum, ad me ut curaret, transmittere dignat9 es. Redit, inqvam, ille; at non ſolus. Nam præter largos gratiarum cumulos, accedit Te, faventibus, ceu ſpero voveoq;, Vialib9, comitat9 *Avito* tuo, & Exemplariũ, ex tuo apud nos typis exſcriptorũ, Tuoq; IlluſtriNomini, qvod comiter feres, dicatorũ, faſciculô: Uti ſic etiam aliis Tuis, ſi qvi deſiderant, habeas qvod elargiaris. Exemplum Morelli, ut vides, curavi diligenter exprimi,

exce-

exc hoc,qvod Latinam verſionem, ab illo ſeparatim prȩmiſſam,poſtponere & qvidem è regione Græci Textûs maluerit Typographus. Qvi &, ne qvid relinqveretur vacui, ſvadentibus Amicis, *tres Romanorum Pontificum ad Epiſcopos Viennenſes Epiſtolas*, à dicto Gagneio, cui è ſcriniis ſuis *Petr. Palmeri*ꝰ, Viennenſiū in Galliis Archiepiſcopꝰ, velut κειμήλια ſibi repoſita, in publicū ut proferret, eas conceſſerat, pone *Avitum* editas, ob raritatē earū addidit. Vidi, poſtqvam prælū reliqverāt illȩ, primo Conciliorum Sev. Binii Tomo jam illatas; ſed Operi qvotocuiqve parabili? Debebam Tuis tot in me meritis majꝰ qvid: Verùm Te dignū qvod eſſet, dum qværo, nec reperio, ne prorſùm ingratus Orbe hoc excedam, exiguô hoc ἀντιδώρῳ Cultum Tui & Obſervantiam meam teſtari interim volui. TE verò, Vir Nobiliſſ. favorem mihi hunc ut pergas, oro enixè, Deum veneratus, ut diu incolumem politioribꝰ Muſis, ſcævo hoc ævo tantum non fugitivis, vindicem ac Statorem gratioſiſſimè Te ſervatū eat. Vale.

Cygneæ, KL. Decemb. St. Jul. M,DC,LXXX.

AD LECTOREM.

LIBELLUM præſentem, Lector amice, qvem ſuperiore Seculo exeunte Lutetiæ Pariſiorum Cl. Vir *Federicus Morellus*, depromptum ex Codice Regio 1818. (uti ex Bibliothecâ MSStorum novâ *Philippi Labbei*, pag. 298. liqvet, à qvo in Indice ejus libri Operibus Hieronymi Stridonenſis, qvaſi ejus eſſet, intermiſcetur,) primus verſione ſuâ adjutum in lucem protulerat, typis denuò exſcribendum ut daremq, moti fuimus tùm raritate illius, paucis viſi, tum Amicorum deſideriis; qvibus ut conſuleremus, crebra deſcriptio collatioq; moleſtiam paritura erat, ac tædiū, de temporis in illam curam inſumendi inopiâ ne qvid dicam. Ejus, præter dictum *Labbeum*, neminem qvantum novi alium in tanto circa talia curioſorum numero meminiſſe, ſanè eſt qvod miror. Qvin nec minus mirum accidit, laudatum Morellum, cum qvatuordecim annis pòſt, *Hieronymi Græci*, an hujus neſcio, ſuſpicor certè, *Dialogum* alium, *de Trinitate* videlicet, proximis itidem annis à nobis recuſum, Græcè cum Latinâ ſuâ verſione publicaret, iſtius tamen Παροπλίας, (ſic vocare Auctori placuit,) etſi à ſe priùs, ut dixi, editæ, mentionem injeciſſe omninò nullam; oblitumné à ſe dudum evulgati libelli, dicam, an aliâ impulſum cauſâ, eqvidem dubius ſum. Significaverat non ita pridem literis Florentiâ ad me humaniſſimè datis, Clariſſ. Vir, Sereniſſ. Magni Ducis Hetruriæ Bibliothecarius, *Antonius Magliabeckius*, Lugduni in Galliis Bibliothecam Patrum denuò Anno 1677. viginti ſeptem Voluminibus prodiiſſe; cui tamen *Hieronymum Græcum* de Trinitate

mini-

minimè ineſſe aſſerebat. Imaginabar his lectis, Opus tantum tot Voluminibus, poſt Colonienſem Bibliothecæ illius A. 1618. & ejusdem Appendicis A. 1624. Editionem, cujus tantum Qvindecim habentur Tomi; & Pariſinam A. 16 4. & 1654. Græcolat. cujus 17. Tomi ſunt, auctius, non modò hoc Scriptorculo, ſed & infinitis aliis Auctoribus, & qvidem hoc noſtro prolixioribus grandioribusq;, qvin & melioribus, ſiqvidem decem vel duodecim Tomi acceſſiſſent, ſtipatum eſſe ac locupletatum: unde multi hactenùs ſæpiùs deſiderati, præſ rtim ἀνέκδοτοι, qvorum in Italiâ Galliâqve copia non exigua delitet, haberi poſſent ac peti. Verùm conſpecto ingentis illius Lugdunenſis Aniſſonianæ PP. Bibliothecæ Catalogo, ſive Synopſi, à Viro Plur. Rev. *Severino Walthero Slutero*, in Propylæo Hiſtoriæ Chriſtianę publicę luci expoſitâ, obſtupui, opinione paucioribus vægrande opus illud, & iis ferè, qvi poſt Colonienſem ἔκδοσιν *à Patricio Junio, Jac. Sirmondo, Steph. Baluzio, Petro Patino, Mauro Marcheſio, Martio Mileſio Sarazano, Nic. Rigaltio*, aliisq; foràs dati fuerant, numero vix Centum, iisq; maximam partem ſat brevibus, ſi non breviſſimis, auctoribus eſſe cumulatius pingviusqve; omiſſis adhuc illis omnibus, qvos à *Labbeo* promiſſos partim, ſi in luce diutiùs fuiſſet, ſperabamus maximè; partim ab aliis exſpectamus edendos. Sunt autem illi, qvi Lugdunenſi noviter, in Colonienſium Bibliothecâ non reperiundi, acceſſerunt, ſeqventes; qvos in eorum gratiam, qvi harum rerum curioſi ac cupidi, tam grandibus tamen Codicibus ob pretii magnitudinem, ſumtuumqve defectum, carere prorſus coguntur, ſi iis legere vacat, adſcribere non pigrabimur. Nimirum 1. *Barnabas*. 2. *Irenæus*. 3. *Clemens Alexandrinus*.

4. *Iſaaci* liber Fidei de Trinitate & Incarnatione.

5. *Euſebii Pamphili* Cęſarienſis Opuſcula, à Sirmondo edita.

6. *Severiani* Epiſcopi in vivificam crucem Liber.

7. *Leporius*. 8. *Capreolus*. 9. *Anonymi* Breviarium Fidei, à Sirmondo cum aliis junctim publico donati.

10. *Idacii* Chronicon. 11. *Facundus* Epiſc. Hermianenſis, ab eodem peculiariter editi.

12. *Fredegarii* Scholaſtici Chronicon.

13. *Caſſiodori Senatoris* Opera. Neſcio tamen, an &, ut cætera taceam, *Commentarium in Pſalterium* adjecerint, Librum utiqve rariſſimum, Baſileæ olim A. 1491. excuſum; in reliqvis verò Operum Caſſiodori Editionibus omiſſum.

14. *Ai-*

14. *Ailerannus* Scoto-hibernus. 15. *Cumeanus* Abbas Scoto-hibernus.

16. *S. Eulogii* Sermo in die Palmarum,& in pullum Aſini.

17. *Georgii Metropolitæ* Orationes.

18. *Jacobi Monachi* Oratio in Nativ. Mariæ.

19. *Demetrius Metropolitanus Cyzicenus* de Jacobitariorum & Chatzitzariorum hæreſi.

20. *Anonymi* narratio de rectâ fide Armenorum, & qvâ de cauſâ, cujusve operâ, in errorem impulſi ſint.

21. *Joannis Archiepiſc. Niceni* Oratio de Nativ. Domini.

22. *Joannis Archiepiſc. Theſſalonicenſis* Oratio in mulieres ferentes ungventa.

23. *S. Gregorii Epiſc. Antiocheni* Oratio in mulieres ungventiferas.

24. *Anaſtaſii Bibliothecarii* Sedis Apoſtolicæ Collectanea, cum ſeqq. Opuſculis. 25. *Joannis Papæ IV.* 26. *S. Theodori Papæ.* 27. *S. Martini Papæ.* 28. 29. 30. *Anonymorum trium.* 31. *Anaſtaſii* S. R. E. Apocriſarii. 32. *Theodoſii* & *Theodori* Fratrum, à Sirmondo junctim A. 1620. editis.

33. *Incerti auctoris* narratio de Dominicâ imagine in Chalcopratæis.

34. *Zachariæ Patriarchæ Hieroſolymitani* Epiſtola.

35. *Incerti* de Perſicâ captivitate.

36. *Incerti* narratio in depoſitionem pretioſæ veſtis in Blachernis.

37. *Incerti* Encomium in depoſitionem pretioſæ Zonæ Dei Genitricis.

38. *S. Leandri Hiſpalenſis* Regula, ſeu de Inſtitutione Virginum, & contemptu Mundi.

39. *Expoſitio Miſſæ* ex vett. Codd.

40. *Incerti* narratio de miraculo, qvod contigit tempore, qvo Perſæ urbem CPolin obſederunt.

41. *Mich. Sincelli* laudatio in Sanctos Dei Angelos.

42. *Amulonis* Archiepiſc. Lugd. Epiſtolæ & Opera.

43. *Naucratii* Epiſtola Encyclica de Obitu S. Theodori Studitæ.

44. *Ratramni* ſive *Bertrami* Monachi Corbejenſis de Prædeſtinatione Dei libri duo.

45. *Prudentii Epiſcopi Tricaſſini* de Prædeſtinatione Dei contra Scotum, ſeu Erigenam, & alia Opuſcula. 46. *Lus-*

46. *Luitberti* Archiep. Moguntini Epiſtola ad Ludov. Regem, item variæ variorum aliorum Epiſtolæ.

47. *Smaragdi* Abbatis Diadema Monachorum. Cujus cur non & cætera ſunt addita?

48. *Auxilii* de Ordinationibus à Formoſo Papa factis libri duo.

49. *Hugonis Epiſc. Lingon.* de corpore & ſangvine Chriſti contra Berengarium.

50. *D. Oduini* Leodicenſis Epiſcopi de corp. & ſangv. Chriſti contra Brunonem & Berengarium.

51. *Incerti* Opuſculum de Berengarianæ hæreſeos multiplici damnatione.

52. *Victoris tertii Rom. Pontificis* Dialogi de Miraculis à S. Benedicto & aliis Monachis in Caſſinenſi monaſterio & alibi factis.

53. *Euthymii* Monachi Zigabeni Opera.

54. *Iſaaci* Catholici Oratio invectiva in Armenios.

55. *S. Brunonis Aſtenſis* Opera.

56. *Odonis Aſtenſis* Monachi expoſitio in Pſalmos per contemplationem exarata.

57. *Gulielmi de Campellis* Epiſc. Catalaunienſis Dialogus inter Chriſtianum & Judæum de fide Catholicâ.

58. *S. Norberti* Ordinis Præmonſtratenſis Sermo exhortatorius ad Fratres.

59. *Petri Diaconi* Monachi Caſſinenſis Opuſculum de Viris Illuſtribus Caſſinenſibus, cui acceſſit appendix *Placidi* Diaconi Caſſinenſis.

60. *Hugonis Epiſc. Rhotomagenſis* dogmatum fidei contra hæreticos ſui temporis lib. 3.

61. *Anonymi* Liber, contra errores Folmari.

62. *Guigonis Prioris Carthuſiæ* de qvadripartito exercitio Cellæ.

63. *Bernardi Carthuſienſis* Epiſtolæ tres ad vitam religioſam exhortantes.

64. *Joan. Carthuſienſis* Epiſtolæ.

65. *Stephani Carthuſienſis* Epiſtola ad Monachos S. Sulpitii Ord. Ciſtercienſis, de Perſeverantiâ Ordinis.

66. *Alexandri Papæ III.* Epiſtola ad Archlandum de Schiſmate illius temporis.

67. *Ebrardi* liber contra VValdenſes.

68. *Bernardus Abbas fontis calidi* adverſus VValdenſes.

69. *Ermengardus* contra VValdenſium ſectam.

70. *Humberti* Ord. Prædic. Generalis de eruditione Prædicatorum lib. II. It. Expoſitio ſuper regulam S. Auguſtini, & alia Opuſcula.

71. *S. Petri Cæleſtini Papæ V.* Opuſcula omnia.

72. *Ptolemæi Lucenſis* Epiſc. Torcellenſis Anna.

73. *Georgii Palamæ* Archiep. Theſſal. Liber, qvi inſcribitur Proſopopœia. Item Orationes duæ in Transfigurationem Dominicam.

74. *Manuelis II. Palæologi* Imp. Oratio Funebris in proprium Fratrem defunctum, ab ipſo pronunciata.

75. *Demetrii Cydonii* Orationes duæ.

76. *Beſſarionis* Patriarchæ CPolit. de Sacramento Euchariſtiæ.

77. *Hippolytus Epiſc. Portuenſis & Martyr.* de Chriſto & Anti-Chriſto. Item de Suſannâ.

78. *Commodiani* Inſtructiones adverſus Gentium Deos pro Chriſtianâ Religione.

79. *S. Euſtathii* Archiep. Antiocheni Commentarius in Hexaëmeron. Item de Engaſtrimytho, cum Origenis de eadem Engaſtrimytho.

80. *Damaſi* Papæ Opera. Cujus tamen Elogia Sanctorum Tomo V. jam poſita erant.

81. *Severiani* Gabalorum Epiſcopi de mundi Creatione Orationes ſex.

82. *Marii Mercatoris* Eccleſiæ Doctoris Acta.

83. *Theodoti* Epiſcopi Ancyrani Expoſitio in Symbolum Nicænum.

84. *S. Arſenii* Magni doctrina & exhortatio.

85. *S. Eucherii* exhortatio ad Monachos, item Sententia ad eosdem.

86. *S. Nili* Abbatis Opuſcula varia.

87. *S. Cæſarii* Epiſc. Arelatenſis Homiliæ 14. & alia Opuſcula.

88. *S. Fulgentii* Epiſc. Ruſpenſis Reſponſio ad Interrogat. Scariſæ.

89. *Euſtratii* Presbyteri contra eos, qvi dicunt animas è corpore ſolutas non operari.

90. *Nicetæ Paphlagonis* Orationes 17. Encomiaſticæ, & aliæ qvædam feſtivæ.

91. *Anſelmi Epiſc. Lucenſis* nova Opuſcula.

92. *Alexandri Lycopolitæ* Tractatus contra Manichæos.

93. *Hyperechii* Presb. adhortatio ad religioſam palæſtram exercentem.

94. *Evagrii*, Monachi incertæ ætatis, ſententiæ ad eos, qvi in Cœnobiis & Xenodochiis habitant; item Sententiæ ad Virgines.

95. *Ioh. Geometræ* Hymni IV. in Virginem Deiparam. Item Paradiſus Tetraſtichorum moralium & piorum.

96. *Martini de Lauduno* Carthuſienſis Epiſtola ſacra & exhortatoria, ex meris Scripturæ Sacræ locis contexta.

97. *Anonymi* cujusdam ſub nomine *Rufini*, Presb. Palæſtini, liber de Fide.

98. *Anonymi* ſub *Prædeſtinati* nomine Lib. III. De Hæreſibus cum refutatione Libri S. Auguſtino temere adſcripti.

99. *Incerti cujusdam* in rem animi utilis narratio.

HISCE duntaxat auctiorem eſſe ſumptuoſiſſimam illam Lugdunenſem Patrũ Bibliothecam, ſcire jam potes ex præſenti hoc Syllabo, LECTOR optime, & qvidem Scriptis maximam partem exiguis, nonnullis etiam exiguiſſimis.

At qvantum augeri locupletariq; de facili illa poterat, ſi Congeſtores ejus adjeciſſent inſuper nonnullos, inter Orthodoxographos, & apud Caniſium, aliosqve, adhuc latitantes libellos, cujuscunqve etiam cenſus, tamen in publico jam cognitos; *Prot-Evangelium* puta *Jacobi*, & *Nicodemi Evangelium*, aliis *Geſta Pilati* nuncupatum, utut Scripta ὑποβολιμαῖα, & inter Apocrypha jam diu relata. Poſterioris enim Auctorem *Gregorium Turonenſem* eſſe Catalogos Anglicanos indicare notat noſter Barthius ad Gallum Confeſſorem. Ediderunt ſanè in I. Tomo *Linum* de Paſſione Petri & Pauli, cur verò non & eoſce, commatis haud diſparis? Sed & deſideratur in hac novâ Editione *Abdias Babylonius*, vulgò ſic appellatus, qvisqvis etiam ille fuerit, ſive Julius Africanus, ſive qvis alius, (nam nunc iſtud non inqviro) de Vitis Apoſtolorum, unà cum Anonymo *Philalethe Euſebiano* de paſſionibus Apoſtolorum, à Frid. Nauſeâ A. 1531. Coloniæ in qvartâ qvam vocant, formâ publici juris facto:

Ex qvo aut Pſeudo-Abdias ille ſua éxſcripſit, aut ex iſto ille, ut videbunt, qvi utrumqve inter ſe committent. Abſunt & à nupero hoc Opere *Gelaſius Cyzicenus* de Actis Concilii Nicæni à Rob. Balforeo foràs datus, in Tomis tamen Conciliorum Binii, ut nunc video, ſed 2. Editionis, exhibitus; *Chariſtonymus Chriſtonymus* pro Divinitate Chriſti, contra Neſtorianos à Joh. VVegelino; *Adriani* Iſagoge & de Tropis Scripturæ ab Hœſchelio; *Andreas Hieroſolymitanus* Archiepiſc. Cretenſis in humanam Vitam & in dormientes, *Methodius* de libero Arbitrio, *Timotheus presbyter CPolitanus* de duabus Naturis in Chriſto &c. *Hilario Monachus* de pane myſtico Græcorum & Azymo Latinorum; *Polychronius*, cujùs & multa alia in Bibliothecis latent, & *Pſellus*, uterqve in Canticum Canticorum, hi ſex à Meurſio; *Manuelis Comneni* Legatio ad Armenios à Leunclavio; *Manuelis Palaeologi* Præcepta Educationis regiæ, (Nam *Baſilii Imp.* Epiſtolam exhortatoriam ad Leonem filium inſeruerunt) ab eodem; *Leontii* Defenſio de proceſſione Spiritus Sancti à Chr. Pelargo, evulgati. Nec conſpiciuntur ibi *Euthalius* de Vitâ S. Pauli, *Nectarii, Cyri Theodori Prodromi, Joh. Metropolitani Euchaitenſis* Opuſcula, uti & *Ezekielis* Hebræorum eductio. Idem fatum *Geſta Collationis Carthagini habita* ſubierunt, & *Eugippius*, cujus neq; Vitam S. Severini à Marco Velſero, neqve Epiſtolam de Severino à Caniſio ſupplendæ Velſerianæ Editioni deprompta m, nec Theſauros ex Auguſtino Baſileæ, & pòſt Venetiis, excuſos, adjunxerunt. Deſunt & *Boethii* Opuſcula, ut Liber de Trinitate, utrum tres perſonæ de Divinitate Subſtantialiter prædicentur, qvomodo Subſtantiæ bonæ ſint, brevis Fidei Chriſtianæ complexio, de Perſonâ & Naturâ, à Renato Vallino Lugd. Bat. 1656. primùm in lucem non ſine Notis prolata. Nec reperies *Ivonis Carnotenſis* Epiſtolas Franc. Jureti Notis illuſtriores: Nec inſunt in Cantic. Canticorum *VVolbero*, ac *Lucas Abbas San-Cornelianus*, Aponii Epitomator; in idem *VVilramus* Paraphraſi geminâ, rhythmis latinis, & veteri lingvâ Francicâ, à Paulo Merulâ, male tamen omiſſo Carmine Dedicatorio ad Henricum Regem, Lugd. Bat. 1598. editâ; alterâ autem à Menrado Molthero Latinè verſâ, & Haganoæ 1528. typis exſcriptâ. Sic *Alani* Inſulenſis Opuſcula, à Carolo de Viſch junctim promulgata,

AD LECTOREM.

qvibus tamen Diſtinctiones Dictionum Theologicalium, qvæ cum naſcente Typographiâ lucem ſimul aſpexerunt, non ſunt additæ, deſunt. Deſit & *Joh. Sariſbertenſis* Metalogicus, cùm Policraticꝰ tamen & Epiſtolæ ejus compareant. Omiſſi ſunt & *Joachimus Abbas, Nicolaus de Clemangis, Henricus Harphius* vel *Herpius, Rodericus Zamorenſis,* Autor incognitus *Pharetræ,* cujus ſubinde auctæ triplicem Editionem vidi; *Petri de Vergeriâ, Aureoli* dicti, Compendium Biblicum, &c. Et qvo jure *Flodoardus* atq; *Idacius,* eodem ineſſe poterant *Adrevaldus, Gulielm. Neubrigenſis, Gui. de Nangis, Baldericus Cameracenſis, Baldericus Dolenſis, Henricus de Gandavo, Petrus Comeſtor* Hiſtoriæ Scholaſticæ Auctor, *Victor Tunnunenſis,* vel *Tononenſis, Joh. Biclarienſis, Cæſarius Heiſterbachenſis, Uſuardus,* & longè plures tales alii. Qvos, puto, reſervarunt forte uni magno Hiſtoricæ Bibliothecæ corpori. Nonnemo fuiſſet & adjuncturus *Giſelberti* Monachi *Altercationem Synagogæ & Eccleſiæ,* librum perrarum: *VValtrami* item Numburgenſis *de Unitate Eccleſiæ conſervandâ*; *Pelagii Alvari* de planctu Eccleſiæ. Sunt qvi ægrè ferunt, fruſtrà hîc qværi *Radulphi Ardentis,* Scriptoris eximii, cujus neqve Bellarminus, neqve Labbeus meminêre, tam in Dominicalia Evangelia, qvàm in Sanctorum feſta Sermones, qvi præ pluribus referri huc merebantur; Sermones qvoqve *Abſolonis,* ex Canonico S. Victoris Lutetiæ Pariſiorum, Abbatis in Sprinckirsbach Coloniæ 1534. provulgatos; *Feliciani* Epiſc. Arelatenſis Opuſculum Admonitionum qvarundam atqve interpretationum Locorum aliqvot Scripturæ difficilium, Coloniæ à Joh. Dietenbergio A. 1531. editum unà cum Speculo Eccleſiæ, ſive Sermonibus tam de tempore, qvam de Sanctis, *Honorii Auguſtodunenſis,* qvos Colonienſes, jactantes ſe omnia Honorii Opera edere, omiſerunt, neſcio an & Lugdunenſes. Nec reperiri qveruntur hîc *Taulerum* à Laur. Surio latinè verſum, *Henricum Suſonem,* vulgò *Amandum, Thomam Kempiſium &c.* Par fortuna Sermonum Spiritualium *Senſati,* Sermonum *Parati, Rapularii, Incerti* de Sanctis, vulgò *Dormi Secure.* Qvanqvam iſti minores ſi fuiſſent inſerti, facile illi ſuo jure attrahere ſibi poterant ſocios, niſi prolixitatis privilegium eximeret, *Pelbartum* ſcil. *Petrum de Palude, Robertum de Lycio, Jacobum Vitriacum.*

Joh.

Joh. Heroldum, vulgò *Diſcipulum de tempore*, *Meffretum*, *Jac. de Voragine*, *Gottſchalcum*, *&c.* qvos recenſere univerſos longùm foret, oneri magis qvàm decori futuros immani tanto Operi. Poterant tamen minutiora huic inferri choragio Opuſcula, qvalia ſunt: *Gennadii Maſſil.* de Dogmatibus Eccleſiaſticis, & de Viris Illuſtribus; *Udalrici* Epiſc. Epiſtola, *Fauſti* Regii Gallię Epiſcopi de ratione Fidei ad Objecta qvędam reſponſio, in Antidotario Sichardi p. 239. b. in Hęreſeologiâ p. 700. & inter Veteres aliqvot Gallię Scriptores à P. Pithęo cum Vinc. Lirinenſi, & Phœbadio publicatos, p. 124. a. *Bened. Paulini* ad Fauſtum Epiſtola edita à Pithœo p. 133. b. Vet. Script. Gall. Utraqve neſcio an inſit Lugdunenſi; nam in Colon. Bibl. neutra eſt; *Georgii Flori Baldini* de Oratione & precibus, inter Orthodoxographos, *Evodii Epiſcopi Uzalenſis* de Fide ſeu Unitate Trinitatis, uti Sirmondus evicit, inter Opera Auguſtini; *Columbani* & *Dinamii* Epiſtolę à Goldaſto inter Paręneticos datę; *SS. Armenii* & *Honorii* Monachorum diligentia de Libris Canonicis Vet. & Novi Teſtamenti, *Euphronii* Presb. Expoſitio Fidei Catholicę, *Cyrini* Epiſc. Friſingenſis Confeſſio Peccatorum, apud eundem Manuali Biblico; *Günteri* Ord. Benedicti, Monaſterii Elvonenſis de tribus uſitatis Chriſtianorum ritibus, Oratione videl. Jejunio & Eleemoſynâ libri 13. Baſileę 1507. in 4. excuſi. *Defenſoris*, ſive *Alvari Cordubenſis* Scintilla ſeu Loci Communes; *Eckerhardi* Convivium de paupertate Spiritus, *Gverneri* Carthuſiani de Venerabili Sacramento; *Ritus Baptiſmi* & *Præfationes*, Colon. 1530. & longè plures alii. Ex Poëtis verò Latinis addi debuerant *Monumenta Chriſtiana* pleraqve apud Gruterum in Inſcriptionibus, *Publilii Porphyrii Optatiani* Panegyricus, Conſtantino dictus; *Paulini Pellæi*, ſive Junioris, Auſonii Nepotis, Euchariſticon, qvod cum *Paulino Petrocorio* de Vitâ Martini pręlo jam ſubjectum unà cum Barthii Notis brevi, Deo dante, exſtabit; *Creſc. Corippus* de laudibus Juſtini, ejusdemqve Johanneis, ſi adhuc ſupereſt; *Andreæ Oratoris* de partu Virginis elegans Carmen à Pulmanno primùm Antverpię cum Paulino Nolano & Proſpero 1560. deinde à Grutero in Inſcript. poſt à Barthio in Adverſariis, tandem & à nobis, editum; *Herici, Monachi* Altiſſiodorenſis de Vitâ S. Germani libri 6, *Günteri* Solimarius cum Ligurino;

no; *Ceponii* Geneſis, cujus partem Barthius dedit Adverſariorum libro CIX. & ad Statium aliqva; *Rhoſvita* Monialis Opera, ut & *Kilindu* Abbatiſſę Bergenſis in Epiſcopatu Eiſtadiano, qvę vixit circa Annum 1095. ad Sorores Altitonenſes, verſus; *Hildeberti Cenomanenſis*, qvę, pręter jam in Bibliothecis PP. & in Rivini Editione comparentia, in Bibliothecarum Conditoriis, ut in Thuanâ olim, nunc Colbertinâ, aliorumqve à Labbeo in novâ MSS. Bibliothecâ, pag pręſertim 59. memoratorum, ſupereſſe novimus, ſperamusqve à V. Cl. Steph. Baluzii in rem literariam munificentiâ; *Theoduli* Ecloga, qvâ olim, & diu pòſt à Goldaſto recuſâ, longe ſe meliorem habere narrat Labbeus, dicto libro p. 64. *Erinfredus* à Barthio Adverſ. lib. 32. cap. 12. datus; *Eupolemus* libri duo de Agathi & Caci pugnâ, qvos ex Martisburgenſi Bibliothecâ Georg. Fabricius habuit, nonnullisqve inde deſumptis Scholam ſuam Chriſtianam auxit; *Joſephus Briſius* de laudibus S. Alexii; *Auctor Elegiæ in Hieruſalem* excuſus cum S. Hieronymi in Eccleſiaſten Commentariis, Colon. 1530. & à Georg. Vicelio in Carminibus Eccleſiaſticis; *Petri de Rigâ* Aurora, Teſtamentum vetus ac novum complexa; cujus prima ἔκδοσις in Membranis à Nob. Barthio ad me pervenit, qvi Librum Eſther inde in Adverſaria ſua transſcripſit, unum etiam & alterum Exemplum Lipſię in Paulinâ cuſtoditur; Interpolavit autem poſteà Pariſiis *Ægidius Levita*, neſcio qvis, cujus Præfationem vide apud laudatum Barthium Animadv. ad Gul. Britonem p. 755. Is forte *Ægidius* Leoninis verſibus adjecit Jobum, Threnos Jeremię, Canticum Canticorum, Acta Apoſtolica, cum hæc omnia à primâ Editione abſint, & alio metro utantur; etſi laudentur *Auroræ* vel *Rigenſis* nomine, ſed ab ejus Interpolationis ignaris. Hujus forte etiam ſunt *Proverbia Salomonis*, Leoninis itidem ſcripta Verſibus, qvæ producit Albertus ab Eybe in Margaritâ Poëticâ, Auroræ verò titulo laudat Vetus Florilegii Poëtici collector, qvæqve etiamnum in Italiâ, teſte Tomaſino p.91. Catalogi Patavini, ſuperſunt. Exſtat ab Ægidio Interpolatum Exemplar in Lipſienſi Paulinâ Bibliothecâ. Cui altera denuò interpolata ſucceſſit, neſcio cujus auſu, qvam Rhedigerianæ Vratislaviæ cuſtodes, etſi alicubi mutilam, aſſervant; unde Varias & additamenta liberaliſſimè mecum

com-

communicarunt Viri Cll. Joh. Gebhardus, & Martinus Hankius ejus ibid. Præfecti. Auctor certè in Scholis ante renatas literas tritiſſimus, & in tot ſublapſi ævi Lexicis freqventiſſimus. *Ejusdem Petri* Vitâ SS. Criſpini & Criſpiniani utitur productis inde verſibus Jacobus Magdalius Gaudenſis in Stichologiâ ſuâ, fol. m. 19. b. & 41. b. nemini tamen hucusq;, qvantum novi, ea cognita fuit. Debebat & Bibliothecæ huic inferri paris genii Scriptor *Matthæus Vindocinenſis*, qvi Elegiacis Verſibus Hiſtoriam Tobiæ contexuerat, non ita pridem à Joh. Heringio JCto in lucem è duobus MStis qvaſi primùm prolatus: cùm tamen non ſolùm Lugdunenſis Ann. 1505. cum Comment. inter Auctores octo morales, &, ex eadem Editione, Argentoratenſis An. 1510. prodiiſſent, longè, præſertim circa finem, auctiores; ſed etiam alia Lugdunenſis per Joan. Rænerium. An. 1538. in 8. apud Theobaldum Paganum, at ſine Comment. procurata eſſet. Poſt iſtos Joh. Heroldus Oporino A. 1563. excudendum tradidit, cujus exemplar nondum oculis uſurpavi. Hujus *Matthæi* Poëtica, ſive Poëtria, ut tum vocabant, ſolutâ partim, partim ligatâ oratione, cæteris ignota, laudatur non ſemel ab Hieremiâ de Montagnone, civi Paduano in Epitome Sapientiæ. Inſuperhabuerunt & Editionum Bibliothecæ ὑπερμεγέθεις Curatores apponere Margaritam Bibliæ *Gvidonis Ferrarienſis* à Lilio Greg. Gyraldo, Dial. 5. de Poëtis Vett. & Voſſio cap. 6. de Poët. Latinis, p. 76. nominatam: *Petri* item *de Roſenheym*, Monachi Mellicenſis, Cœnobii in Auſtriâ, Roſeum memoriale divinorum Eloqviorum, ejusdemq; Rationarium Evangeliſtarum, omnia Evangelia proſâ, verſu, imaginibusqve continens, Phorcæ 1510. impreſſum. Debebant & *P. Apollonium Collatium*, poſt Doctorum monitiones, ſeculo qvinto decimo reſtituere, addereqve ejus Faſtos. Sed deſino tandem, numero ab hac Bibliothecâ exulantium magis magisqve excreſcente, qvos nec charta hæc capiat, & peculiaris operæ res ſit, à nobis jam non ſuſceptæ. Contra his poſitus eſſe videtur *Evagrius* de octo Vitioſis cogitationibus, Tomo 5. & T. 27. Qvicqvid ſit, debetur tamen huic noviſſimæ Editioni etiam laus ſua, vel inter alias, qvòd non tantum Centum illis ſupra memoratis Auctoribus locupletata fuerit; verùm & meliores Editiones, qvales inprimis à Sirmondo, poſt Colonienſium Laborem,

pro-

AD LECTOREM.

prodiêre, corruptarum aut imperfectarum loco ſubſtituerit. Id qvod in *Alcimo Avito, Fulgentio, Theodulpho* Sirmondi, aliisqve factum eſſe ſuſpicamur confidimusqve: an in *Marii Victoris Maſſilienſis* in Geneſin Carmine idem præſtiterint, ut Gagnejanâ interpolatione ſpretâ, genuinum, etſi non ſemel corruptum, Gul. Morelli Textum, receperint, ob nondum conſpectam hanc Editionem pronunciare fas non eſt. Deinde nec male fuiſſe meritos etiam hoc de Opere ajas, ſi inter multa alia (nam unum ſaltem & alterum, idqve ex minutis feſtinans, & prout in ſolum venit, affero) *Venantii Fortunati* lacunam, qvæ lib. 10. Carm. 25. v. 26. in utrâqve Chriſt. Brovveri Editione, & Colonienſi Bibliothecâ relicta fuit, ex Frontonis Ducæi ad Concilia Notis Tomo 3. fol. 1672. Edit. Binii Colon. 1606. expleverunt; nam Labbeanæ *Fortunati* Editionis, in Bibliothecâ novâ MSS. pag. 64. & Tom. 2. Differr. Hiſt. de Script. Eccleſ. pag. 458. promiſſæ, eo Viro ex vivis ſublato, ſpes decollat: Si *Drepanii* Hymno in Solennitate S. Archangeli Michaëlis ultimum diſtichon à G. Fabricio, & qvi hunc ſecuti, Bibliothecarum Pariſinarum & Colonienſis Architectonibus prætermiſſum, ex Morellianâ Marii Victoris editione, p. 404. unde Fabricius hauſerat ejeceratqve, reſtituerunt: qvod feciſſe tamen ipſos neſcio an mihi perſvadeam. Item, ſi *Hugonis Etertani* de hæreſibus, ſive Proceſſione Spiritus Sancti, Errata Typographica, ſat craſſa, in primâ Joh. Heroldi, Baſil. 1543. Editione commiſſa, ab Editore qvidem annotata, at in Colon. Bibliothecâ ſive ab Alardo VVyelio, ſive Andreâ Schotto, male neglecta omiſſaqve, univerſa ſuſtulerint. Qvanqvam nec omnia illa Heroldianæ Editionis Syllabus complectatur σφάλματα, præſertim qvæ MSti vitio irrepſerunt. Qvale illud Præfatione libri 2. pag. 101. habetur his verbis: *Qvâ de re mentis acies noſtra interdumqve poſt tuum diſceſſum, tanqvamve perculis pungerer, coartata &c.* ubi ad oram uti prima Editio, ſic & Colonienſis tradux veluti ſingularem & inſvetam vocem notarunt *percula* (qvod aliqvando ex me qvid eſſet qværebatur;) cum vel puer animadvertere qveat citra negotium legendum eſſe & emendandum *tanqvam ſepriculis*. Sed chartæ brevitas finire jubet. Habe Tibi interim, Lector Benevole ac Candide, hunc noſtri Auctoris Dialogum qvalemcunqve, ad Pariſienſe Exemplar diligenter expreſſum:

in

in qvo ſi fortè occurrant, qvæ Orthodoxa Theologia ferre difficulter qveat, ſiqve Scripturæ dicta pleraqve in alienum detorta ſenſum obſervabis, cogita nos Religionis negotium hîc non agere, aut propria fidei urgere Capita; ſed ipſum hunc Auctorem, qvalem accepimus, cuivis uſurpandum ac liberè dijudicandum protuliſſe. Nec enim ipſi etiam Magnæ illius Bibliothecę conditores ſemper Sacris ſuis ac fidei planè accommodos ei inſerſerunt Scriptores. Bene Vale, boni conſule hoc qvod damus, ſoſpes eo utere, ac fave.

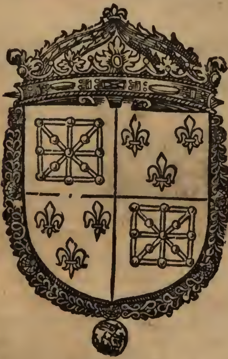
Pag. 15. lin. penult.
lege *Cerinthum*, ut Binius,
non *Cherintum* ut Gagneius ediderat.

Pag. 16. lin. 22.
pro *Salute* lege *Saluta*.

In Præfatione ad *Hieron. Grac. de Trinitate* fol. 5. facie l. lin. ult. pro *D. Pauli* l. *M. Pauli*.

In Notis ad eum pag. 83. lin. ult. poſt *pag. 23.* B. adde: Vide & B. Adverſar. l. 59. c. 11. col. 2792. Ibid. In Gennadii Schol. Confeſſione pag. 55. lin. 1. lege, *corpus eſt, neq; corpus habet.*

B. HIERONYMI
UNIUS E' GRÆCIS PATRIBUS
DISPUTATIO AD INSTITUTIONEM
Chriſtianorum utiliſſima, & eruditiſſima.
Nunc primùm utraq; lingua in lucem edita,
Interprete Fed. Morello Profeſſore Regio.
Ex Bibliotheca Reg. Medicaa.

LUTETIÆ,
Apud FEDERICUM MORELLUM,
Architypographum Regium.
M.D.XCVIII.
Non ſine Privilegio.

1066 . 12

REVERENDISS. IN CHRISTO PATRI, D. D. HENRICO GONDIO

vigilantiſs. atqve eruditiſs. Pariſienſi Epiſcopo,

FED. MORELLUS Prof. Reg. S.D.

QVI bona fide colit DEUM, Antiſtes ampliſſime, amat & ſacerdotes, ut piè vates Papinius dixit. qvo nomine Pontifices, ἀρχιερεῖς, & divinorum oraculorū interpretes θεόφιλοι, continentur. Eqvidem ſi parcus DEI cultor fui, divino tamen θεοθρησκείας cultu nihil unqvam prius & antiqvius habui. Qvanta verò illuſtriſſ. S.R.E. Cardinalem GONDIUM patruum tuum vere θεῖον obſervantia ſemper colui, tanta te illius eximiæ virtutis æmulatorem, ἐπισκοπῆς ἢ καλοῦ ἔργου ἀνάδοχον ἀντάξιον, proſeqvi, amare, revereri conſtitui. An verò hîc iterū gratuler Pontificiæ dignitati tuæ, qvam aurei mores tui decorant? Actum agerem, & Præſuli παναρίστῳ, qvalis es, probatur illud Heroicū, -μή με μάλ' αἴνεε. Qvodnam ergo huj9 animi in te mei indicium & μνημόσυνον exhibebo? Qvod publicè proſit. qvid enim aliud tibi placeat omniū tuorū λογικῶν προβάτων ſalutis ſtudioſo? En igitur cœleſtis doctrinæ, antiqvitatis venerandæ reliqvias, pii Patris Orientalis Eccleſiæ Φωσφόρου Græcò pallio nativo ornatas, & à me recèns Romana donatas infula, ſacræ tuæ tutelæ Gazophylacio, jure trado, dico, conſecro. Hęc tu tanqvā θεοῦ ἐρικύδεα δῶρα benigna manu placidaq; mente accipe, Morelli tui memor, qvi & libros edit & liberos alit Reipubl.

Vale Præſul ampliſſ. & opt. Lutetiæ, iij Kal. Jul. 1598.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

Φιλοπονία παντὶ Χριστιανῷ ὠφελοῦσα.

ΕΡΩΤΗΜΑ.

ΔΙΑ τί ὑπάρχεις Χριστιανός; ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ. Ὅτι πιστεύω εἰς τὸν χριστὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. (Ἀνταπόδοσις) ἀμαθῶς καὶ ἀλόγως ἀπεκρίθης. οὐ γὰρ ἐρωτῶ διὰ τί ὀνομάζῃ χριστιανός· ἀλλ' αὐτὸ τὸ χρῆμα, διὰ τί γέγονας. εἰ γὰρ ἠρώτησα διὰ τί ὀνομάζῃ χριστιανὸς, καλῶς ἀπεκρίθης ὅτι πιστεύω εἰς τὸν χριστόν· ἀλλὰ τὴν αἰτίαν ζητῶ, δι' ἣν γέγονας χριστιανός. καὶ μικρὰ μὲν καὶ ψιλὴ φαίνεται ἡ ἐρώτησις, ὀλίγοι δὲ αὐτοὶ προσφόρως ἀποκρίνονται ἐρωτώμενοι. καὶ γὰρ ἂν εἴπῃ ὁ ἐρωτώμενος ὅτι ὁ θεὸς ἠθέλησεν ἵνα εἰμὶ χριστιανός· οὐκ ὀρθῶς ἀπεκρίθη. κἂν εἴπῃ ὅτι ἐγὼ ἠθέλησα εἶναι χριστιανὸς, οὐ καλῶς λέγει· ἀλλ' ὅτι ὁ θεὸς ἠθέλησε, κἀγὼ ἠθέλησα θελῆσαι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ (ἐρώτ.) θέλων γέγονας χριστιανὸς ἢ μὴ θέλων; (Ἀπόκρ.) κἂν εἴπω θέλων, ψεύδομαι· κἂν εἴπω μὴ θέλων, οὐκ ἀληθεύω. νήπιος γὰρ ὢν τότε οὔτ' ἀντεῖπον οὔτε κατεθέμην.

2. (ἐρώτ.) πόθεν δὲ γιγνώσκεις, παρακαλῶ μαθεῖν.

ἴσως

S. PATRIS HIERONYMI, GRÆCI, 3.

Commentarius de effectu Baptiſmi & notis Chriſtiani, per Dialog.

Ex Interpretatione Fed. Morelli Prof. Reg.

INTERROGATIO.

Q*VARE Chriſtianus es?* Reſponſio. *Qvia credo in Chriſtum filium Dei* (Correctio reſp.) *Indoctè & inconſideratè reſpondiſti: non enim interrogo cur nomineris Chriſtianus, ſed hoc ipſum, qvam ob cauſſam factus es. Si enim interrogaviſſem, qvare appellaris Chriſtianus, pulchrè reſpondiſſes, qvia Credo in Chriſtum: ſed qværo cauſſam ob qvam factus es Chriſtianus. Et parva qvidem ac tenuis videtur hæc Interrogatio: verùm pauci ſunt, qvi interrogati aptè reſpondeant. Etenim ſi interrogatus dixerit, qvia DEus voluit, ut Chriſtianus eſſem, non rectè reſponderit: Et ſi dixerit, qvia ego volui eſſe Chriſtianus, non pulchrè loqvetur: ſed rectius ita dixerit, qvia DEus voluit, eqvidem voluntati Dei acqvievi.* Interr. *An volens & ſponte factus es Chriſtianus, an invitus?* Reſp. *Si dixero, volens, mentiar, & ſi dixero, nolens, verum non dicam. Nam cum infans tunc eſſem, neq; repugnavi neq; conſenſi.* Interrog. *Age verò, Unde noſti qvòd omnino baptiſatus es? velim à te diſcere:*

ἴσως γὰρ καὶ παρ' ἑδὸν ἐβλήθης ὑπὸ τῶν ἰδίων γο-
σε αὐτοῦ νέων κρυπτῶς ἑλλήνων ὄντων καὶ μηδαμῶς † αὐτοῦ
βαπτισάντων. πολλὰ γὰρ τοιαῦτα γέγονε, καὶ γί-
νεται μέχρι τῆς σήμερον (ἀπό.) ὡς ἐκ τῆς ἐνερ-
« γείας, καθὼς φησὶν ὁ Ἰσαΐας· διὰ τὸν φόβον σου
« κύριε ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν
« πνεῦμα σωτηρίας. δηλῶν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐλάβομεν οἱ φωτισθέντες διὰ τοῦ βαπτίσματος.
φησὶ γὰρ πάλιν διὰ τοῦ προφήτου ὁ θεὸς περὶ τῶν βαπτι-
« ζομένων, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω.
« καὶ τὸ, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρ-
κα. ὅσοι οὖν τὸ θεῖον πνεῦμα ἐν γαστρὶ ἔλαβον ἐν τῷ
ἁγίῳ βαπτίσματι, ἔσωθεν ἔσω ἐν τῇ ἑαυτῶν καρδίᾳ
ἐκ τῶν σκιρτημάτων καὶ νυγμάτων καὶ ἀγαλ-
λιαμάτων καὶ ἐνεργημάτων, καὶ ἵν' οὕτως εἴπω
πηδημάτων τῆς αὐτοῦ χάριτος, πληροφοροῦν-
ται ἐν τῇ αὐτῶν καρδίᾳ ὅτι βεβαπτισμένοι
εἰσίν. οὐδεὶς γὰρ ἄνθρωπος ἀβάπτιστος ἐπὶ τῆς
χε: ἀπ: γῆς τοιαύτης χάριτος ἢ ἐνεργείας † εὐπορεῖ, ἢ
πορεῖ. αἰσθάνεται πώποτε, κἂν πάσας τὰς ἐντολὰς καὶ
« δικαιοσύνας ἐπιτελεῖ τοῦ θεοῦ· εἰ μὴ δι' ὕδατος καὶ
3. « πνεύματος ἀναγεννηθέντες, καὶ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου
« πνεύματος ἐν γαστρὶ λαβόντες, καὶ ταύτην φυλάτ-
« τοντες καθαρὰν καὶ ἀμίαντον. ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἔχου-
« σα ἐν γαστρὶ, αἰσθάνεται τῶν σκιρτημάτων τοῦ βρέ-
« φους ἔνδον αὐτῆς· οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς ἐγγινομένης
« χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης καὶ † ἀγαλλιάσεως ἐν τῇ καρ-
« δίᾳ αὐτῶν, γινώσκουσιν ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν
« αὐτοῖς, ὅπερ ἐκομίσαντο ἐν τῷ βαπτίσματι. περὶ
« ταύτης γὰρ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εἶπεν
« ὁ χριστὸς, ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐντὸς ὑμῶν ἐστί. καὶ
χε. τι. αὖθις, πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ * ἤθελον εἰ
θέλω.
ἤδη

fortaſſe enim projectus es obiter à parentibus tuis, qvi occultè gentiles erant, & neutiqvam te ba- 4.
ptiſandum curaverant. Multa enim ejuſmodi Nota antiqvitatem
contigerunt, & accidunt hodie. (Reſp.) *Novi ve-*
luti ex effectu (ut loqvitur Eſaias) Propter metum
tuum domine in ventre concepimus, & peperi- hujus ſcripti.
mus * Spiritum ſalutis. *In qvo declarat nos Spiri-* Eſa. 26.
tum ſanctum accepiſſe tùm cùm illuminati ſumus per baptiſma. Ait enim DEus rurſus per Prophetam, de iis qvi baptiſantur : Inhabitabo in illis, & Levit.26
inambulabo. *Itémqve,* Effundo de Spiritu meo ſuper Joel. 2.
omnē carnem. *qvotqvot igitur divinum ſpiritum in ventre acceperunt, in ſancto baptiſmate, intus in intimis præcordiis, ex agitationibus, motionibus & punctionibus, exultationibus & operationibus, atqve, ut ita dicam, ſaltationibus, gratiæ Spiritus certiſſime noverunt in imo cordis ſui, qvod baptiſati ſunt : Nullus enim homo non tinctus baptiſmo in terra, ejuſmodi gratia aut effectu abundat, aut planè perfruitur : licet omnia DEI mandata & juſtitiæ opera perficiat. Soli id aſſeqvuntur qvi per aqvam & ſpiritum regenerati ſunt, & Spiritus ſancti gratiam in ventre acceperunt, eámqve puram atqve impollutam conſervant. Ut enim* Similit. pragnantu.
mulier uterum gerens ſentit motiones fœtus in tra ſe : ita etiam illi ex gratia innata & lætitia & exultatione qvæ in cordibus ipſorum eſt, cognoſcunt qvòd Spiritus DEI habitat in ſe ipſis : qvem qvidem acceperunt in baptiſmate. Etenim de hac gratia ſancti baptiſmatis dixit Chriſtus, Regnum cœlorum intra vos eſt. *& rurſus :* Luc. 17,
Ignem veni mittere in terram, & qvid volo, niſi ut 12.

ἤδη ἀνήφθη (Ἐρώτ.) Καὶ πῶς ἄνθρωπος ἰδιώ-
της καὶ σοφὸς, διὰ ταύτης μόνης τῆς ἀποδείξεως
γινώσκει ὅτι βεβάπτισαι, καὶ οὐ δι᾽ ἄλλου οἱουδήποτε
τρόπου (Ἀπόκρ.) ἡ ἀληθὴς καὶ ἀπλανὴς ἀπόδειξις
τοῦ χριστιανοῦ αὕτη ἐστί· καὶ ἄκουσον Παύλου πρὸς τι-
“νὰς ἐγκαλοῦντος καὶ λέγοντος· ἢ οὐκ ἐπιγινώ-
“σκετε ὅτι Ἰησοῦς χριστὸς οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἄρα
“ἀδόκιμοί ἐστε. καθὼς γὰρ εἶπον ὅτι ἡ ἐν γαστρὶ ἔχου-
σα οὐκ ἀπὸ ῥημάτων, ἀλλ᾽ ἀπὸ πραγμάτων καὶ
τῶν τοῦ βρέφους σκιρτημάτων γινώσκει ἀκριβῶς ὅτι
συνέλαβεν. οὕτω καὶ ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς οὐκ ἐξ
4. ἀκοῆς γονέων τῶν βαπτισάντων, οὐδὲ ἐξ ἑτέρου τρό-
που, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς αὐτοῦ καρδίας ὀφείλει τὴν πληρο-
φορίαν ἔχειν ὅτι ἔλαβεν τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ ὅτι
“ἠξίωται τοῦ ἁγίου πνεύματος. διὰ τοῦτο ἔλεγε πρὸς
“τινὰς ὁ Παῦλος, τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. ἤγουν
“μὴ διώξητε, καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐν
“ᾧ ἐσφραγίσθητε, εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. καὶ
“πάλιν· οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας, ἀλλ᾽ ἐλευ-
“θερίας. ταύτην τὴν χάριν ἀπολέσας ὁ Δαυὶδ, διὰ
“τῆς μοιχείας, παρεκάλει τὸν θεὸν, λέγων· ἀπόδος μοι
“τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαί-
“νισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. ὅτι ἔσω ἐν τοῖς τοῦ πιστοῦ
κατοικεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, λοιπὸν, καθ᾽ ὃ ἂν φυ-
λάττει τὸν οἶκον τῆς ἑαυτοῦ καρδίας καθαρὸν, ὁ ἄν-
θρωπος φωτίζεται καὶ αἰσθάνεται, τοῦ θείου πυρὸς
οἰκοῦντος ἐν αὐτῷ διὰ δακρύων, διὰ ἀγαλλιάσεως
καὶ παρακλήσεως καὶ εὐφροσύνης, καὶ μάλιστα τῷ
καιρῷ τῶν ἑορτῶν καὶ συνάξεων καὶ φωτισμάτων, ἐπι-
δημοῦντος τοῦ ἁγίου πνεύματος συσκιρτᾷ ἡ χάρις
αὐτοῦ ἡ κατοικοῦσα ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου,

καὶ

jam ardeat? (Interr.) *An omnis homo privatus, do-*
ctus & ſapiens per hanc ſolam demonſtrationem,
& non per alium ullum modum, novit ſe baptiſa-
tum eſſe? Reſp. *Vera & ab omni errore libera de-*
monſtratio Chriſtiani hæc eſt. & audi Paulum
apud qvosdam conqverentem, & ajentem: An non 5.
agnoſcitis qvod J. CHRISTUS habitat in vobis? Niſi 2.Cor.13
forte reprobi eſtis. *Ut enim dixi, qvæ mulier ute-*
rum gerit, non verbis, ſed rebus ipſis & fœtus mo-
tionibus cognoſcit accuratè ſe concepiſſe: Ita & ve-
rus Chriſtianus non ex auditu parentum qvi bapti-
ſaverunt ipſum, neq; ullo alio modo præterqvam ex
corde ſuo certam cognitionem habere debet, qvòd
acceperit ſanctum baptiſma, & dignus factus ſit
Spiritu ſancto. Propterea dixit ad qvosdam idem
Paulus, Spiritum ne extingvatis: *hoc eſt, ne perſe-* 1.Theſſ.
qvamini Spiritum ſanctum, cujus ſigillo ſignati e- 5.
ſtis ad diem liberationis. Et rurſus: Non enim ac Rom. 8.
cepiſtis ſpiritum ſervitutis, ſed libertatis. *Porro cùm* 15.
David hanc gratiam amiſiſſet per adulterium, ora-
bat DEum dicens: Redde mihi lætitiam ſalutaris, & Pſ. 50.
ſpiritum rectum innova in viſceribus meis. *Qvia in*
intimis ſenſibus fidelis, habitat Spiritus ſanctus.
Céterum prout qviq; ſervat domum ſui cordis pu-
ram, illuminatur, & percipit ignem divinum ha-
bitantem in ſe per lacrymas, per gaudium, per ex-
ultationem & conſolationem & lætitiam: ac præ-
cipuè tempore feſtorum dierum & ſacrarum
ſynaxium, & illuſtrationum, converſante & Feſtor.
afflante Spiritu ſancto, ſimul exultat gratia ſolen-
ipſius qvæ habitat in animo hominũ, nitas.

καὶ ἐντεῦθεν πληροφορεῖται ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἀ-
ληθῶς Χριστιανός ἐστι καὶ εἴληφε τὸ ἅγιον βάπτισμα.
5. καὶ μὴ φανῇ σοι ξένα καὶ βαρέα τὰ λεγόμενα· καὶ
γὰρ οἱ προφῆται γυναιξὶ συγκοινωμένοι καὶ μέ-
σον βίου καὶ ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων ὑπάρχον-
τες, τὴν χάριν ταύτην τοῦ ἁγίου πνεύματος εἶχον·
καὶ οὐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες προφη-
« τεύουσαι. οὐ γὰρ ἀναχωρεῖ οὐδὲ βδελύττεται τὸ ἅγι-
« ον πνεῦμα τὴν κοινωνίαν τοῦ τιμίου γάμου. ὅθεν πολλοὶ
τῶν ἐν κόσμῳ πάσχουσιν ἐνεργήματα τῆς τοιαύτης χά-
ριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος· φημὶ δὴ οἵτε τῷ θυσι-
αστηρίῳ παριστάμενοι, οἵτε τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων
περὶ εὐ- μεταλαβεῖν προσερχόμενοι· ἐξαίφνης γὰρ δακρύ-
χαριστί- ων, καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πληροῦνται. ὅθεν καὶ
ας. πληροφορεῖται ὁ Χριστιανὸς, οὐ ψιλὸν ἄρτον καὶ οἶνον
μεταλαμβάνειν, ἀλλὰ σῶμα ἀληθῶς καὶ αἷμα τοῦ υἱοῦ
τοῦ θεοῦ, πνεύματι ἁγίῳ ἡγιασμένον. οὐ γὰρ πάσχο-
μέν τι τοιοῦτον ἢ τοιαύτην χαρὰν καὶ ἐνέργειαν ἢ
γλυκύτητα ἢ κατάνυξιν πώποτε, ὅταν τὸν ψιλὸν
ἄρτον καὶ οἶνον ἐπὶ τῆς τραπέζης ἡμῶν ἐσθίομεν· κἂν
καθαρώτερος ἔσται ὁ ἄρτος τοῦ ἄρτου, καὶ παλαιό-
τερος καὶ βελτίων ὁ οἶνος τοῦ οἴνου τοῦ ἐν τῷ θυσια-
† ἴσ. τὸ στηρίῳ προφερομένου. ταῦτα ἀνάγει πρὸς † τὸν Χρι-
τ. στιανὸν ἐπίστασθαι· οὐ γάρ ἐστιν ἐν πάσῃ τῇ πίστει ἡμῶν,
6. καὶ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ θείᾳ γραφῇ
ἕτερόν τι τούτου τοῦ πράγματος ἀναγκαιότερον
ἢ ὅμοιον. ἐκ τούτου γὰρ πληροφορεῖται ὁ ἄνθρω-
πος, ὅτι θεός ἐστιν ἐν αὐτῷ καὶ μετ' αὐτοῦ· ἐκ
τούτου ὅτι ἀληθῶς οὐκ ἔστι πίστις ἑτέρα ἐπὶ τῆς γῆς,
εἰ μὴ μόνον ἡ τῶν Χριστιανῶν. ἐπεί τοι γε καὶ γρα-
φὰς καὶ ἐκκλησίας καὶ θυσίας καὶ διδασκάλους καὶ βί-
βλους

unde perfectè inſtruitur & firmatur qvod verè Chriſtianus ſit, & acceperit ſanctum Baptiſma. Porrò ne videantur tibi abſurda, aliena & gravia qvæ dicuntur: Etenim Prophetæ qvi cum mulieribus dormiebant, & in medio vitæ & hominum & negotiorum conſtituti erant, iſtam Spiritus ſancti gratiam habebant. Neq; viri tantum, ſed etiam mulieres qvæ vaticinabantur: Non enim refugit neq; abominatur ſpiritus ſanctus ſocietatem venerandi Conjugii. unde pleriq; eorum qvi commu nem vitam degunt, effectus ejusmodi Spiritus Sancti gratiæ ſentiunt. Illi inqvam, qvi ſacro Altari adſiſtunt, & qvi accedunt ad CHRISTI myſteria percipienda: nam repentè è veſtigio implentur lacbrymis & gaudio & lætitia. unde compertum habet Chriſtianus, qvòd non ſimplicem panem & vinum tantùm, ſed verè Corpus & Sangvinem filii DEI Spiritu ſancto ſanctificatum, percipiat. Non enim ſentimus unqvam aliqvid tale, aut ejusmodi gratiam & operationem, aut ſuavitatem, aut compunctionem, qvando ſimplicem panem & vinum in menſa noſtra comedimus & bibimus: Et licet purior ſit hic panis illo pane, & vetuſtiq ac melius vinum, vino qvod propoſitum & oblatum eſt in Altari. Iſthæc ad cognoſcendũ utrũ qvis Chriſtianq ſit, conferunt: neq; enim eſt in tota fide noſtra, & in omni eccleſia, & in tota ſcriptura ſacra qvidqvam magis neceſſariũ hac re aut ei ſimile. Ex hoc n. penitus intelligit homo, qvod DEus in ipſo eſt & cũ ipſo. Ex hoc etiã confirmatur qvod re vera alia fides non eſt in terra præter ſolã Chriſtianorũ fidem. Tametſi ſcripturas & eccleſias & ſacrificia & Doctores & Libros

Matrimonii ſacram. 6.

Veritas corporis & ſangvinis Chriſti probatur in Euchariſtia.

βλους καὶ θεογνωσίαν μερικήν, καὶ τινὰς ἀγαθοεργίας
καὶ ἑορτὰς καὶ ἀλλαγὰς τῶν ἱματίων καὶ εὐχὰς καὶ παν-
νυχίδας καὶ ἱερεῖς καὶ ἄλλα πλεῖστα ἔχουσι. ταύτην
δὲ τὴν κεκρυμμένην ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ χριστιανοῦ χά-
ριν καὶ ἐνέργειαν τοῦ ἁγίου πνεύματος οὐδεὶς οὐδαμοῦ
ἐπὶ γῆς, εἰ μὴ μόνοι οἱ ὀρθῶς βεβαπτισμένοι, εἰς
πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, πίστει λαμβάνουσι.
περὶ τούτου τοῦ πλούτου ἡμῶν λέγει ὁ κύριος, ὅτι ὁμοία
« ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ
« ἐν ἀγρῷ, ἤγουν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κρυβὲν ἐν ἡ-
« μῖν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ θείου βαπτίσματος. περὶ οὗ καὶ ὁ
β. Κορ. Παῦλος φησὶ, ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀ-
δ. « στρακίνοις σκεύεσιν, ἤγουν ἐν τοῖς πηλίνοις ἡμῶν σώ-
« μασι. καὶ πάλιν· οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν
1. Κορ. ς ναὸς θεοῦ ἐστί. καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;
7. † ἴσ. ταῦτα δὲ ὑμῖν † ἀναγκαίως εἰς μέσον ἦλθε, πόθεν
ἡμῖν. ὀφείλει γινώσκειν ὁ χριστιανὸς, ὅτι ἔλαβε τὸ ἅγιον βά-
πτισμα, καὶ ὅτι ἐστὶ χριστιανὸς ἀληθινός. οὐδὲ γὰρ τὸ
εἰσέρχεσθαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦτό ἐστι τὸ σημεῖον τοῦ
ἀληθινοῦ χριστιανοῦ· πολλοὶ γὰρ ἀνάξιοι εἰσέρχονται
σὺν ἡμῖν. οὐδὲ τὸ ποιεῖν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, οὐδὲ τὸ
μεταλαμβάνειν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ τοῦτό ἐστι τὸ
σημεῖον τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ· ἴσως γὰρ καὶ ἄπιστοί τινες
καὶ αἱρετικοὶ μεταλαμβάνουσι· καὶ πάντα ὅσα ποιοῦμεν
ποιοῦσι καὶ αὐτοί. ἀλλ᾽ ὡς προεῖπον τὸ σημεῖον, τοῦ ἀ-
ληθινοῦ χριστιανοῦ, ὅπερ ἐχαρίσατο ὁ θεὸς τῷ χριστια-
νῷ οὐκ ἔξωθεν πόθεν, οὐδὲ ἐν πλαξὶ λιθίναις αὐτὸ
δέδωκεν, ἀλλ᾽ ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. οὐκ-
οῦν ἔσωθεν ἐν ἑαυτοῖς ψηλαφήσωμεν εἰ ἔχομεν
ὅπερ ἐδωρήσατο ἡμῖν ὁ θεὸς ἐν τῷ βαπτίσματι ση-
μεῖον, καὶ δῶρον καὶ χάρισμα καὶ θησαυρόν. τὰ γὰρ
εὐαγ-

bros & DEI notitiam particularem, & qvasdam actiones bonas, & feſtos dies & permutationes ve-ſtimentorum, & preces & pervigilia & ſacerdotes, & alia qvam plurima alii habeant. hanc verò abditam in corde Chriſtiani gratiam ac Spiritus ſancti operationem, nemo unqvam in terra accipit, niſi ſoli duntaxat rite baptiſati fide in Patrem & Filium & Spiritum ſanctum. De his divitiis noſtris dicit Dominus, qvòd ſimile eſt Regnum Cœlorum Theſauro abſcondito in agro, hoc eſt Spiritus ſanctus, qvi reconditus eſt in nobis in die divini baptiſmatis. de hoc etiam Paulus dicit : Habemus theſaurum iſtum in teſtaceis vaſis : *ſcilicet in luteis corporibus noſtris. Ac rurſus,* Neſcitis qvod corpora veſtra templum DEI ſunt, & ſpiritus DEI habitat in vobis? *hac autem neceſſariò à nobis adducta ſunt, unde qvis cognoſcere debeat, qvòd accepit ſanctum Baptiſma, & qvòd verus eſt Chriſtianus. Non enim ingreſſus in eccleſiam indicium eſt veri Chriſtiani : multi enim indigni nobiſcum ingrediuntur : neq; verò munire ſe crucis ſigno : neq; percipere corpus CHRISTI argumentum eſt veri Chriſtiani. fortaſſe enim infideles qvidam & hæretici ſacrorum participes fiunt, & omnia qvæ facimus faciunt etiam ipſi : ſed, ut ante dixi, nota veri Chriſtiani eſt, qvam conceſſit DEUS Chriſtiano, non extrinſecus, neq; in tabulis lapideis ipſam dedit, ſed in tabulis cordis carneis. Igitur tentemus in nobis ipſis ex imis ſenſibus, an habeamus indicium qvod largitus eſt nobis DEUS in baptiſmate, & donũ & munus & theſaurum. Nam*

Evan-

In Judæos & hæreticos.

Matt. 13 v. 44.

2. Cor. 4 7.

1. Cor. 6.

Signum Crucis.

εὐαγγέλια καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ διδάσκαλοι, πί-
στιν ῥηματικὴν θεοῦ ἡμᾶς ἐξ ἀκοῆς διδάσκουσιν. Ὁ
δὲ θεὸς οὐ διὰ ῥημάτων ἀκοῆς, ἀλλὰ διὰ πραγ-
μάτων ἐνυποστάτων ἐν τῇ ψυχῇ διδάσκει τὸν ἄν-
9. θρωπον τί ἐστι Χριστιανός. Διὰ τοῦτο, Φησὶν ὁ
« Παῦλος, ὅτι ἐστὶ πίστις ἐξ ἀκοῆς, καὶ ἔστι πίστις
« ἐλπιζομένων ὑπόστασις πραγμάτων, καὶ ἔλεγ-
χος οὐ βλεπομένων. τοιγαροῦν ἰδοὺ μεμαθήκαμεν
τί τὸ σημεῖον τοῦ Χριστιανοῦ, ὅπερ οὐδεμία ἄλλη
πίστις κέκτηται ἐπὶ τῆς γῆς. ἀλλὰ μακάριοι οἱ
τοῦτο λαβόντες καὶ ἔχοντες, καὶ σὺν αὐτῷ ἐκ
τοῦ βίου ὑπάγοντες. αὐτῶν γὰρ ἐστιν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν. Ἀμήν.

Evangelia & Prophetæ, & Apoſtoli, & Doctores, verbo tenus DEI ſidem nos edocent ex auditu. Sed DEUS non per verba, ſed per actiones qvæ inhærent in animo, docet hominem qvid ſit Chriſtianus.
Gal.3,2. *Idcirco inqvit Paulus,* Fides ex auditu : & Fides eſt rerum ſperandarum ſubſtantia, argumentum
Hebr.11. eorum qvæ non videntur. *Qvapropter jam didicimus qvod ſit indicium Chriſtiani, qvod qvidem nulla res alia comparavit in terra : verùm beati qvi hoc perceperunt & continent, & cum ipſo ex hac vita excedunt : eorum enim eſt Regnum cælorum.* Amen.

PIUS

PIUS EPISCOPUS FRATRI JUSTO EPISCOPO.

Salutem.

ANteqvam Romam exiſſes, ſoror noſtra Euprepia ſicut bene recordaris, titulum domus ſuæ pauperibus aſſignavit: Ubi nunc cum pauperibus noſtris commorantes miſſas agimus. De te autem ſuperbeate poſtqvam ad ſenatoriam urbem Viennenſem perrexiſti qvid factum ſit noſſe cupimus, & ut ſementem evangelii jam ſparſeris audire multum deſideramus. Presbyteri illi qvi ab Apoſtolis educati uſqve ad nos pervenerunt, cum qvibus ſimul verbum fidei partiti ſumus, à domino vocati in cubilibus æternis clauſi tenentur. Sanctus Timotheus & Marcus per bonum certamen tranſierunt. Vide frater ut illos imiteris ſeqvendo,neq; vinculis mundi illigeris. Feſtina palmam perſeverabilem cum ſanctis Apoſtolis tenere, qvam per multas paſſiones Paulus ſuſcepit & Petrus: cui crux charitatem Chriſti tollere non potuit. Salutant te Sother & Eleutherius digni presbyteri. Saluta fratres qvi tecum vivunt in dominò. Gherintus primarches Sathanæ multos avertit à fide: gratia Chriſti habitet in corde tuo,

PIUS

PIUS EPISCOPUS FRATRI JUSTO EPISCOPO.

ATthalus epiſtolas martyrū portans ad nos venit, gaudium nobis inæſtimabile faciens de triumpho eorum: qvi dixit nobis ſanctum Verum Collegam noſtrum victorem de mundi principe triumphaſſe: Tu vero apud ſenatoriam urbem Viennenſem ejus loco à fratribus conſtitutus, & colobio epiſcoporum veſtitus, vide ut miniſterium qvod accepiſti in domino impleas. Cura autem ſanctorū martyrum corpora, ſicut membra DEI: qvemadmodum curaverunt apoſtoli Stephanum. Carceres ſanctorum viſita, ne aliqvis tepeſcat in fide. Martyria ſancta ſpiritu ſancto proba: & ut perſeverent in fide eis incitator inſiſte. Presbyteri & diaconi non ut majorem ſed ut miniſtrum Chriſti te obſervent. Plebs univerſa ſanctitate tua protegatur. fratres noſtri qvos per Athalum recognoſces, de tyranni ſævitia jam liberati reqvieſcunt in domino. Paſtor presbyter titulum condidit, & digne in domino obiit. Revelatum mihi eſſe ſcias collega beatiſſime, citiꝰ me finem hujꝰ vitæ facturum, unum flagitabo; in communione ſta & mei ne obliviſcaris. Salutat te ſenatus pauper Chriſti apud Romam conſtitutus. Salute omne collegium fratrum qvi tecum ſunt in domino.

CORNELIUS FRATRI LUPICINO VIENNENSI ARCHIEPISCOPO

Salutem.

SCias frater chariſſime arcam dominicam vento perſecutionis acerrimæ commoveri, & edictis imperatorū Chriſtianos ubiq; tormentis variis affici. Nam in urbe Romana Imperator ad hoc conſtitutus eſt, unde neq; publice neq; in cryptis notioribus miſſas agere chriſtianis licet. Exhortetur itaq; charitas veſtra omnes credentes in Chriſtum, ne timeant eos qvi occidunt corpus, ſed potiꝰ eum qvi habet corpus & animam poteſtatem perdendi. Jam plures fratrū martyrio coronati ſunt. Ora ut perficiamus curſum noſtrum nobis à Domino revelatum. Vale frater in Domino, & ſaluta omnes qvi nos amant in Chriſto.

FINIS.

1066.12

99957877 Z

1066.12

18

1066 12

[illegible]

Digitized by Google